Forarbeider damforsterkninger Øyerfjellet - grunnundersøkelser

Detaljplan for miljø og landskap

Forfatter
Vegard Hotvedt Strømsvåg

Dato
17.09.2025

Sikkerhet
Åpen

Innhold

1 Sammendrag 3
2 Grunnlagsdata 3
2.1 Om konsesjonær 3
2.2 Lokalisering 3
2.3 Fremdriftsplan 4
2.4 Lokal orientering/nabovarsling 4
3 Gjeldende konsesjon 4
4 Beskrivelse av tiltak 4
4.1 Beskrivelse av planlagte arbeider 4
4.2 IK-vassdrag 11
5 Forhold rundt anlegget 11
5.1 Naturfare og klimatilpasning 11
5.2 Naturmangfoldloven 11
5.3 Kantvegetasjon 12
5.4 Biologisk mangfold 12
5.5 Friluftsliv og brukerinteresser 12
5.6 Forurensning 12
5.7 Forholdet til andre myndigheter 13
6 Arealbrukskart 13

1 Sammendrag

Det planlegges rehabilitering og forsterkning av fire dammer i Moksavassdraget i Øyer kommune i Innlandet (dam Goppollen, dam Djupen, dam Våsjøen og dam Åkvisla). Det må som del av planleggingen gjennomføres grunnundersøkelser ved de aktuelle dammene.

Dette dokumentet er utarbeidet for å beskrive arbeidene som planlegges utført. Oppbyggingen av dokumentet tar utgangspunkt i NVEs mal for detaljplan for miljø og landskap for vannkraftverk (digital veileder lansert februar 2024). Grunnundersøkelsene er arbeider av beskjedent omfang og varighet, og detaljplanens omfang er tilpasset dette.

2 Grunnlagsdata

Gudbrandsdal Energi Produksjon AS (GE Produksjon) er konsesjonær og dameier. Hafslund Kraft AS (HK) drifter anleggene og er oppdragsgiver for de planlagte arbeidene.

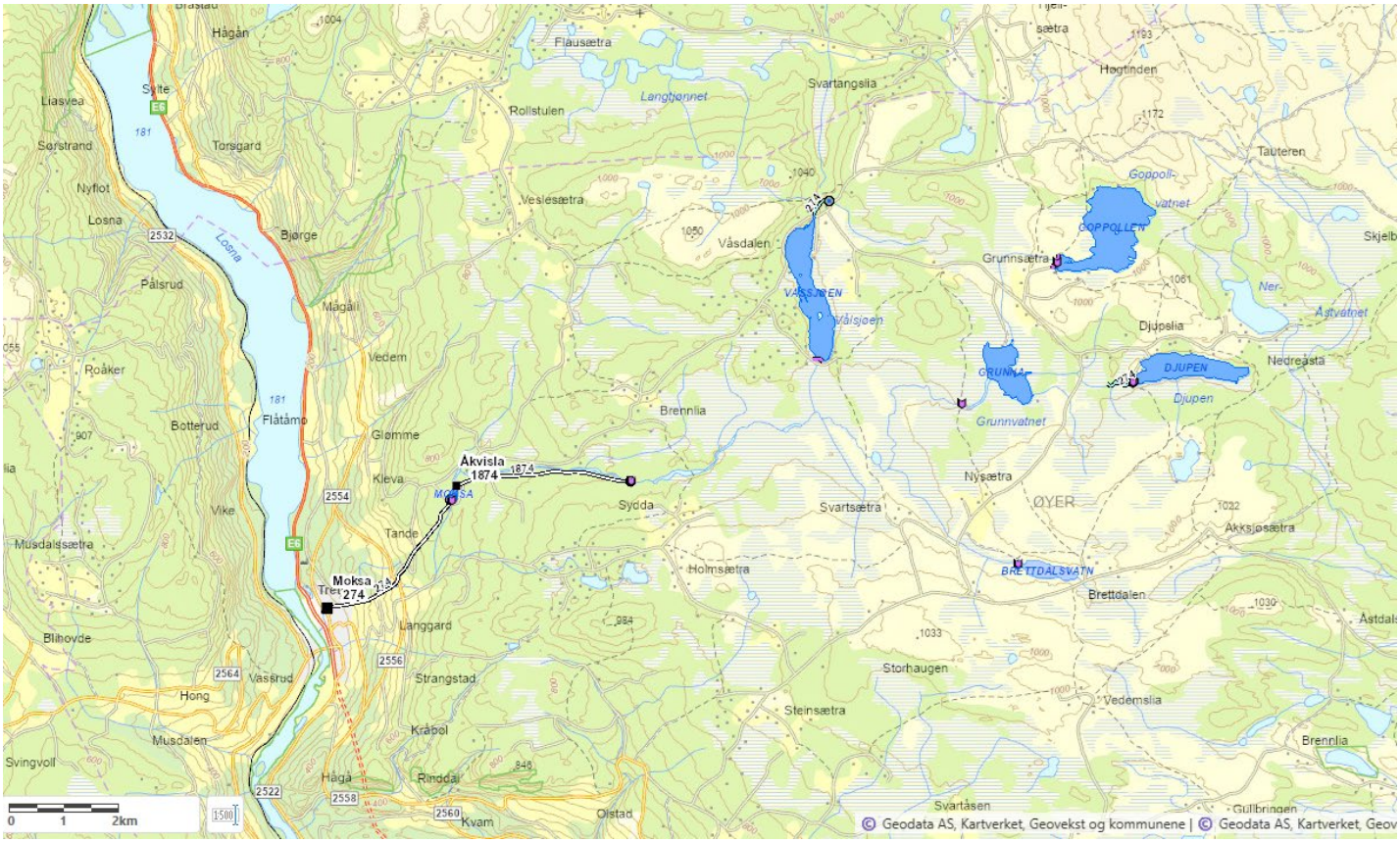
Nøkkelinformasjon og sentrale personer i prosjektet er vist i tabell 2-1.

Tabell 2-1 Nøkkelinformasjon om anleggseier og sentrale personer

Konsesjonær	Gudbrandsdal Energi Produksjon AS Strandgata 39 2640 Vinstra	
Kommune	Øyer	
Fylke	Innlandet	
Konsesjon	Kgl. res av 27.5.1988	
Tiltakets navn	Forarbeider damforsterkninger Øyerfjellet - grunnundersøkelser	
Organisasjonsnr.	941 739 601	
Kontaktinformasjon anleggsfase:	Prosjektleder: Eivind Hovin	Tlf.: 977 75 595
	Fagkompetanse miljø og landskap: Vegard Hotvedt Strømsvåg	Tlf.: 971 55 047

2.2 Lokalisering

Dam Goppollen, dam Djupen, dam Våsjøen og dam Åkvisla ligger på Øyerfjellet i Øyer kommune i Innlandet. Reguleringsmagasinene ligger i Moksavassdraget som har utløp til Gudbrandsdalslågen ved Tretten. Fallet i Moksavassdraget utnyttes i Åkvisla kraftverk og Moksa kraftverk.

Figur 1: Oversiktskart. Kartutsnitt fra NVE Atlas.

2.3 Fremdriftsplan

Det er ønskelig å få gjennomført grunnundersøkelsene i første halvdel av oktober, før områdene blir snødekt. Det anslås at det vil være noen dagers arbeid på hver lokalitet.

2.4 Lokal orientering/nabovarsling

Grunnundersøkelsene vil være avklart med grunneiere før gjennomføring. Det vil bli sendt nabovarsel til nærliggende eiendommer før gjennomføring av grunnundersøkelsene der det er relevant.

3 Gjeldende konsesjon

Gjeldende konsesjon ble gitt ved kgl.res. av 27.5.1988.

4 Beskrivelse av tiltak

4.1 Beskrivelse av planlagte arbeider

I forbindelse med planlegging av tiltak for forsterkning av dam Våsjøen, dam Djupen, dam Våsjøen og dam Åkvisla er det behov for å avdekke stedlige grunnforhold.

Det er laget plantegninger med koordinatfestede prøvepunkter. Vi påpeker at dette er forslag til prøvepunkter, og at prøvepunkter kan flyttes litt dersom det viser seg å være mer hensiktsmessig. Antall prøvepunkter kan også økes dersom man for eksempel ser at det er forskjell i massesammensetning ulike steder.

Det er veiadkomst til alle damanleggene, men det må kjøres med gravemaskin og ev. borerigg i terrenget ved de ulike damanleggene. Det må fjernes noe vegetasjon for å gjennomføre arbeidene. Kjørespor og terrengskader vil bli istandsatt. Overflatemateriale legges tilbake etter prøvetaking. Det tilstrebes en utførelse som gjør at det ser mest mulig urørt ut etter endte arbeider.

Dam Goppollen

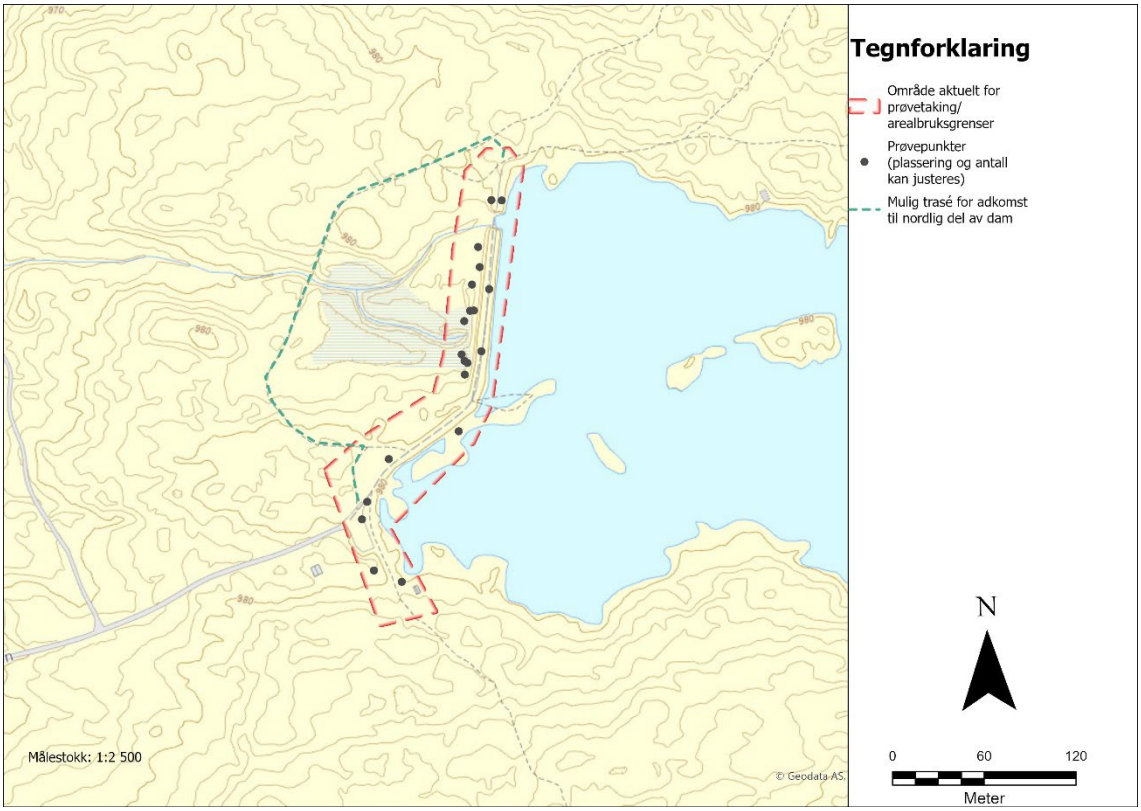
Det er behov for prøvegraving på kronetopp og nedstrøms side av dammen for å avdekke massetyper/massefraksjoner i damkonstruksjonen og permeabilitets- og filterfunksjon knyttet til masser i damtå. Det er også behov for å avdekke fundamentforhold. Det er derfor ønskelig å undersøke grunnen i terrenget for bestemmelse av lagtykkelser, massetype og dybde til berg.

Overflatemateriale skaves bort i topp og skal legges tilbake igjen. Det skal tilstrebes en utførelse som gjør at det ser urørt ut etter endte arbeider.

De planlagte arbeidene er nærmere beskrevet i *Prøveplan - dam Goppollen*, se vedlegg 1.

Bilde 1: Dam Goppollen.

Figur 2: Arealbruksplan for prøvetaking ved dam Goppollen. Det kan være aktuelt å benytte eksisterende traktorvei for adkomst til nordre del av dammen (grønn stiplet linje).

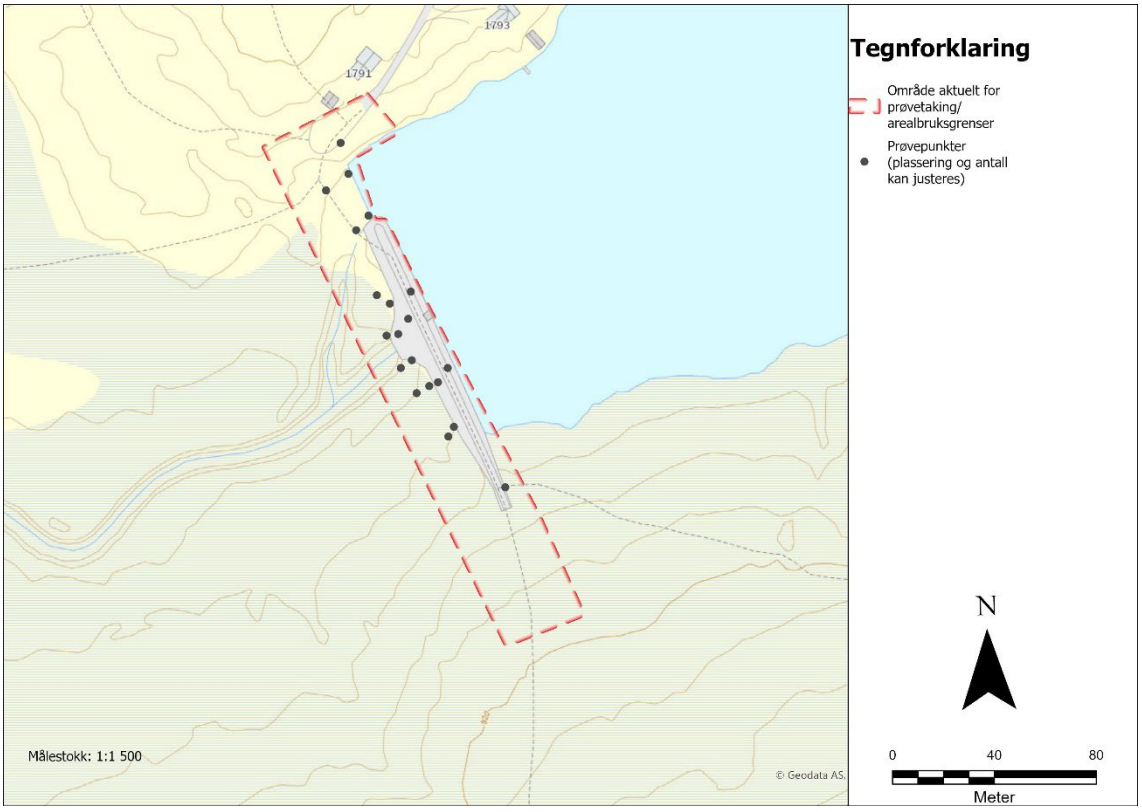
Dam Djupen

Det er behov for prøvegraving på kronetopp og nedstrøms side av dammen for å avdekke massetyper/massefraksjoner i damkonstruksjonen og permeabilitets- og filterfunksjon knyttet til masser i damtå. Det er også behov for å avdekke fundamentforhold. Det er derfor ønskelig å undersøke grunnen i terrenget for bestemmelse av lagtykkelser, massetype og dybde til berg.

I terrenget vil det i tillegg til graving også gjennomføres boring. Det må kjøres i terrenget med gravemaskin og borerigg nedstrøms damanlegget. Det må fjernes noe vegetasjon for å gjennomføre arbeidene. Kjørespor og terrengskader vil bli istandsatt. De planlagte arbeidene er nærmere beskrevet i *Prøveplan - dam Djupen*, se vedlegg 2.

Bilde 2: Dam Djupen.

Figur 3: Arealbruksplan for prøvetaking ved dam Djupen.

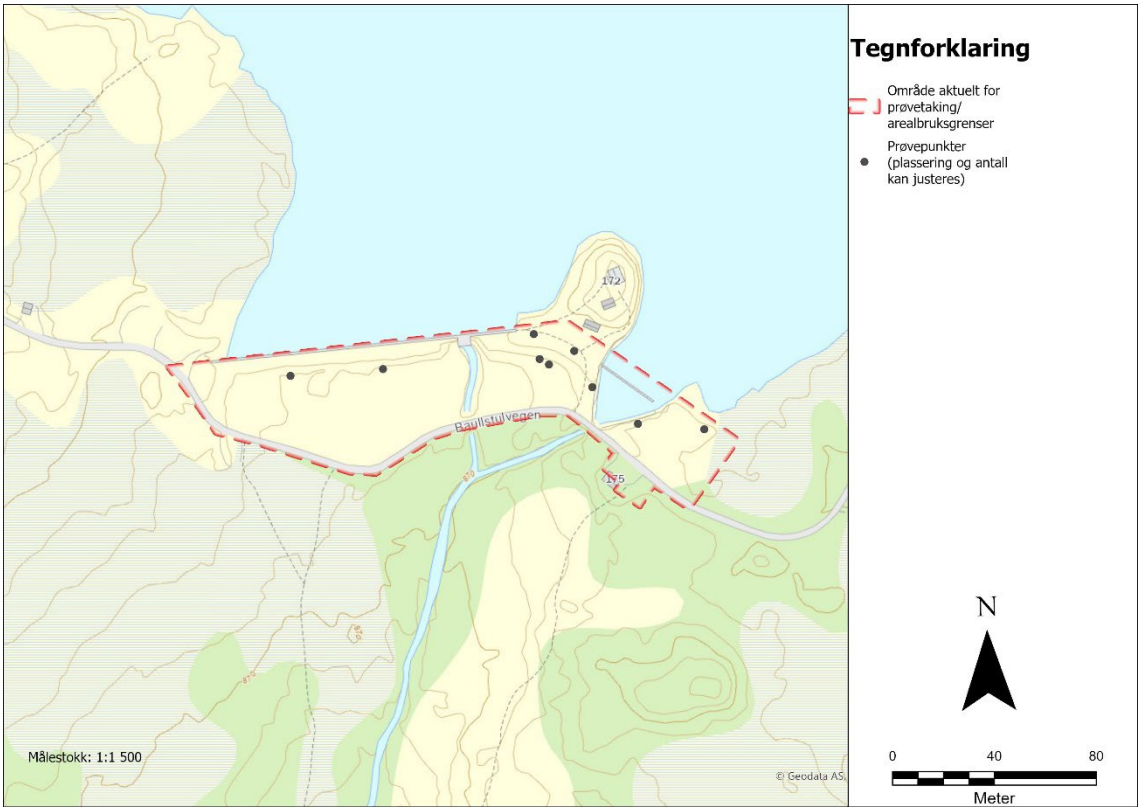
Dam Våsjøen

Det er behov for prøvegraving på kronetopp og nedstrøms side av dammen for å avdekke massetyper/massefraksjoner i damkonstruksjonen og permeabilitets- og filterfunksjon knyttet til masser i damtå. Det er også behov for å avdekke fundamentforhold ved flomløp og på vestsiden av flomløp. Det er derfor ønskelig å undersøke grunnen i terrenget for bestemmelse av lagtykkelser, massetype og dybde til berg.

Det er veiadkomst til damanlegget. Det må kjøres i terrenget med gravemaskin nedstrøms damanlegget. Det må fjernes noe vegetasjon for å gjennomføre arbeidene. Kjørespor og terrengskader vil bli istandsatt. De planlagte arbeidene er nærmere beskrevet i *Prøveplan - dam Våsjøen*, se vedlegg 3.

Bilde 3: Dam Våsjøen.

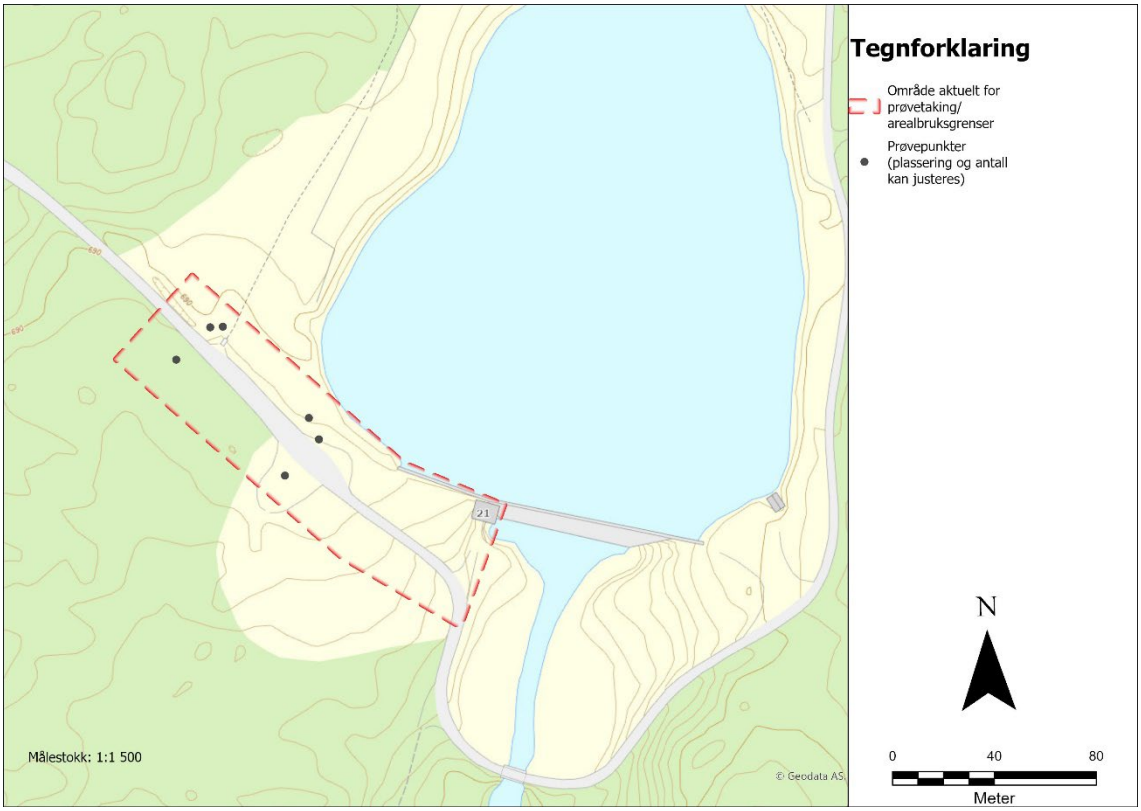

Figur 4: Arealbruksplan for prøvetaking ved dam Våsjøen.

Dam Åkvisla

Det er behov for prøvegraving på nedstrøms side i fyllingsdammen og i terreng nedstrøms damtå for å avdekke massetyper/massefraksjoner i damkonstruksjonen.

Det er veiadkomst til damanlegget. Det må kjøres i terrenget med gravemaskin nedstrøms damanlegget. Det må fjernes noe vegetasjon for å gjennomføre arbeidene. Kjørespor og terrengskader vil bli istandsatt. De planlagte arbeidene er nærmere beskrevet i *Prøveplan - dam Åkvisla*, se vedlegg 4.

Figur 5: Arealbruksplan for prøvetaking ved dam Åkvisla.

Bilde 4: Dam Åkvisla.

4.2 IK-vassdrag

Godkjent detaljplan for miljø og landskap vil bli gjennomgått med entreprenøren ved oppstart av arbeidene. Det vil bli krevd at entreprenøren har et eget system for avviksrapportering, og at det rapporteres til HK ved avvik fra godkjente planer eller uønska hendelser av betydning for ytre miljø. HKs egne ansatte plikter også å rapportere dersom de avdekker slike avvik.

Avvik som enkelt lar seg utbedre skal rettes uten unødig opphold, eventuelt skal det iverksettes skadeforebyggende tiltak. Mer kompliserte avvik skal drøftes med prosjektleder. Dersom tiltak for retting av avviket ikke allerede er igangsatt, er prosjektleder i HK ansvarlig for å iverksette slik retting. Prosjektleder plikter også å vurdere alvorlighetsgraden av avviket, og om nødvendig informere aktuelle myndigheter.

Avvik skal rapporteres på eget skjema/tilrettelagt digital løsning.

5 Forhold rundt anlegget

5.1 Naturfare og klimatilpasning

Tiltaksområdene inngår iht. NVE Atlas i aktsomhetsområder for flom. Dette gjelder for alle vassdragsnære områder, og vi er ikke kjent med noen forhold som skulle tilsi spesielle forhåndsregler for prøvegravingene.

Tiltaksområdene inngår iht. NVE Atlas ikke i aktsomhetsområder for skred.

HK mener at hensyn til flom og skred er tilstrekkelig ivaretatt ved planlagt gjennomføring.

5.2 Naturmangfoldloven

HK har som del av utarbeidelsen av detaljplanen gått gjennom offentlig tilgjengelige kartdata om registrert naturmangfold i tiltaksområdet (Artsdatabankens artskart og Miljødirektoratets Økologiske grunnkart). Vi vurderer at kunnskapsgrunnlaget om naturmangfold i tiltaksområdet er godt.

Naturmangfoldloven § 28 og forskrift om fremmede organismer § 18, har krav om begrensning av spredning av fremmede arter. Følgende tiltak vil bli gjennomført for å unngå spredning av fremmede arter:

- Anleggsmaskiner som fraktes inn i tiltaksområdet fra andre anlegg skal være rengjort for jord. Rengjøring av maskiner reduserer sannsynligheten for at det kjøres inn uønsket frø, egg eller tilsvarende som sitter igjen i belter eller andre steder på maskinene.
- Istandsetting av anleggsområdene skal gjøres ved hjelp av naturlig revegetering. Det vil si at revegetering skjer ved hjelp av stedegent plante- og frømateriale, uten tilførsel av frømateriale utenfra.
- Ved innkjøring av eksterne masser skal det gjøres nødvendige forhåndsregler for å minimere sannsynlighet for innførsel av fremmede arter. Jordmasser med frømaterialer skal unngås.

5.3 Kantvegetasjon

All eksisterende vegetasjon utenom selve damkonstruksjonene vil generelt bli forsøkt ivaretatt så langt det er mulig. Det vil etter vår vurdering ikke være behov for dispensasjon fra vannressursloven § 11 om opprettholdelse av kantvegetasjon langs vassdrag.

5.4 Biologisk mangfold

HK har som del av utarbeidelsen av detaljplanen gått gjennom offentlig tilgjengelige kartdata om registrert naturmangfold i tiltaksområdet.

Goppollen, Djupen og Våsjøen er innenfor leveområde for villrein (yttergrense kartlagte funksjonsområder). Områdene har funksjon som sommer- og høstbeite. GPS-data viser at simler/fostringsflokker generelt foretrekker lavereliggende sommerbeiteområder i øst (mot Østerdalen) framfor de vestlige delene av området mot Gudbrandsdalen. Hovedårsaken til dette vurderes å være den omfattende hytteutbyggingen i de vestlige randområdene mot Gudbrandsdalen. Grunnundersøkelsene vil foregå i nærhet av etablert infrastruktur og være av svært begrenset omfang og varighet. Vi vurderer at arbeidene ikke vil ha nevneverdige påvirkning på villrein.

Det er ingen arter av nasjonal forvaltningsinteresse som blir direkte berørt. Arbeidene blir gjennomført i oktober, og vi kan ikke se at det skal kunne være til nevneverdig ulempe for fugl eller annet vilt.

Det er ikke registrert noen verdifulle naturtyper i influensområdet.

5.5 Friluftsliv og brukerinteresser

Det vil være maskinstøy fra anleggsområdene under arbeidene. Det vil ikke være nødvendig med avstengning/inngjerding under grunnundersøkelsene. Tiltaket er av begrenset omfang og arbeidene vil foregå over en kort periode. Etter anleggsfasen vil det ikke være noen ulemper for friluftsliv eller andre brukerinteresser.

5.6 Forurensning

Anleggsarbeidene skal gjennomføres slik at alvorlig forurensing til grunn og vassdrag unngås. Det vil bl.a. være følgende krav:

- Påfylling av drivstoff, reparasjoner, oljeskift osv. skal skje slik at spill unngås.
- Det skal påses at maskinelt utstyr ikke lekker olje eller drivstoff. Forurenset masse, som følge av eventuelle lekkasjer eller spill, skal tas opp og leveres godkjent mottak.
- Anleggsarbeidene skal gjennomføres med fokus på å begrense blakking av vassdraget.
- Anleggsområdet skal være ryddig og oversiktlig.

5.7 Forholdet til andre myndigheter

Kommunale planer
Tiltaksområdene er iht. kommuneplanens arealdel avsatt som LNF-områder. Før gjennomføring av tiltaket vil ev. behov for dispensasjon fra kommuneplanens arealdel være avklart med Øyer kommune.

Kulturminner

Det er gjort søk i kulturminnemyndighetens database, www.kulturminnesok.no. Arbeidene vil ikke komme i konflikt med noen registrerte automatisk fredede kulturminner.

HK er oppmerksom på den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling og stopp i arbeidet dersom det i forbindelse med arbeidene skulle påtreffes uregistrerte kulturminner.

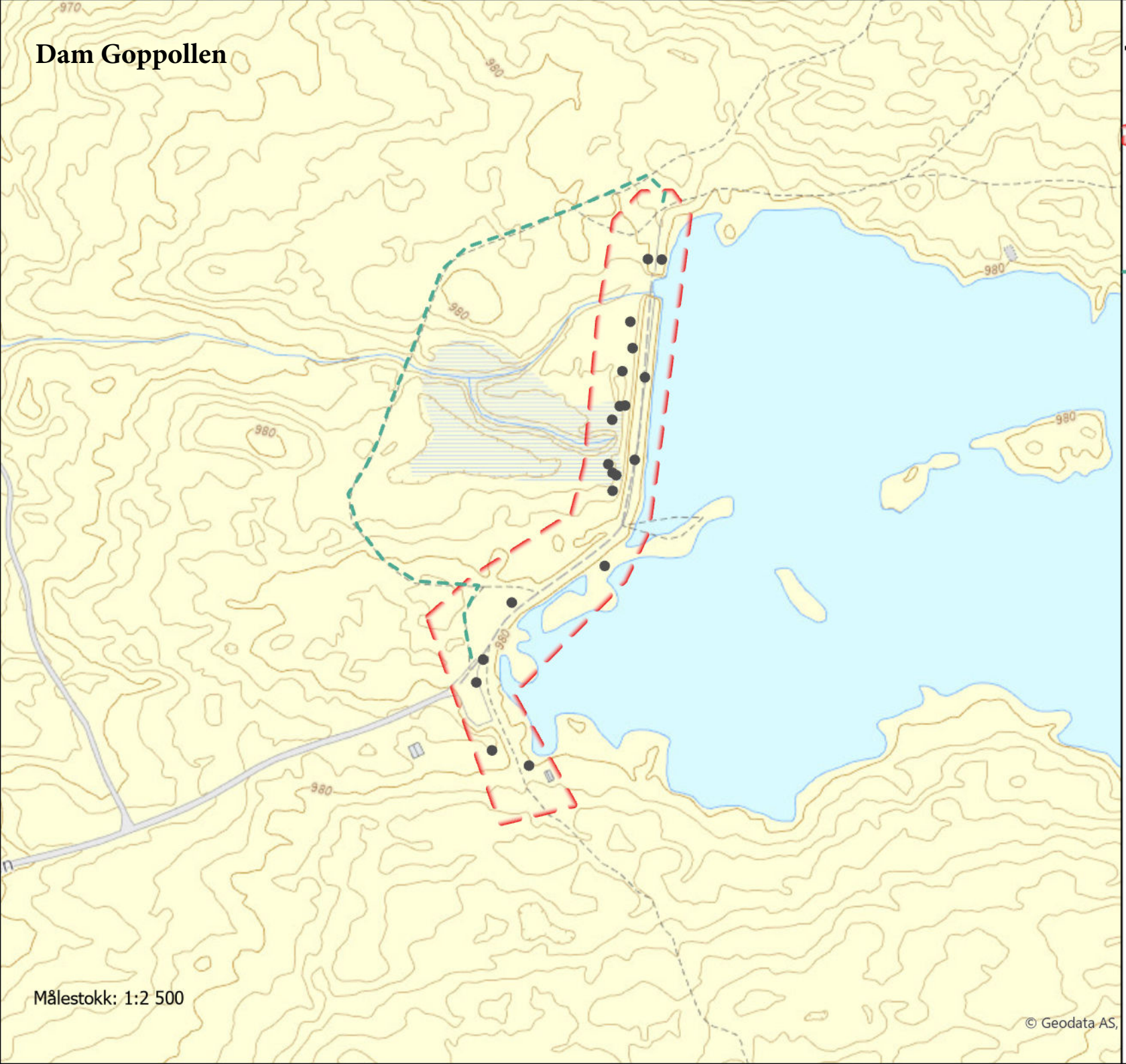
Forurensningsloven

Etter vår vurdering er det ikke behov for egne tillatelser etter forurensningsloven i denne saken.

Drikkevannsforskriften

Det er ikke drikkevannsuttak som kan bli negativt påvirket.

6 Arealbrukskart

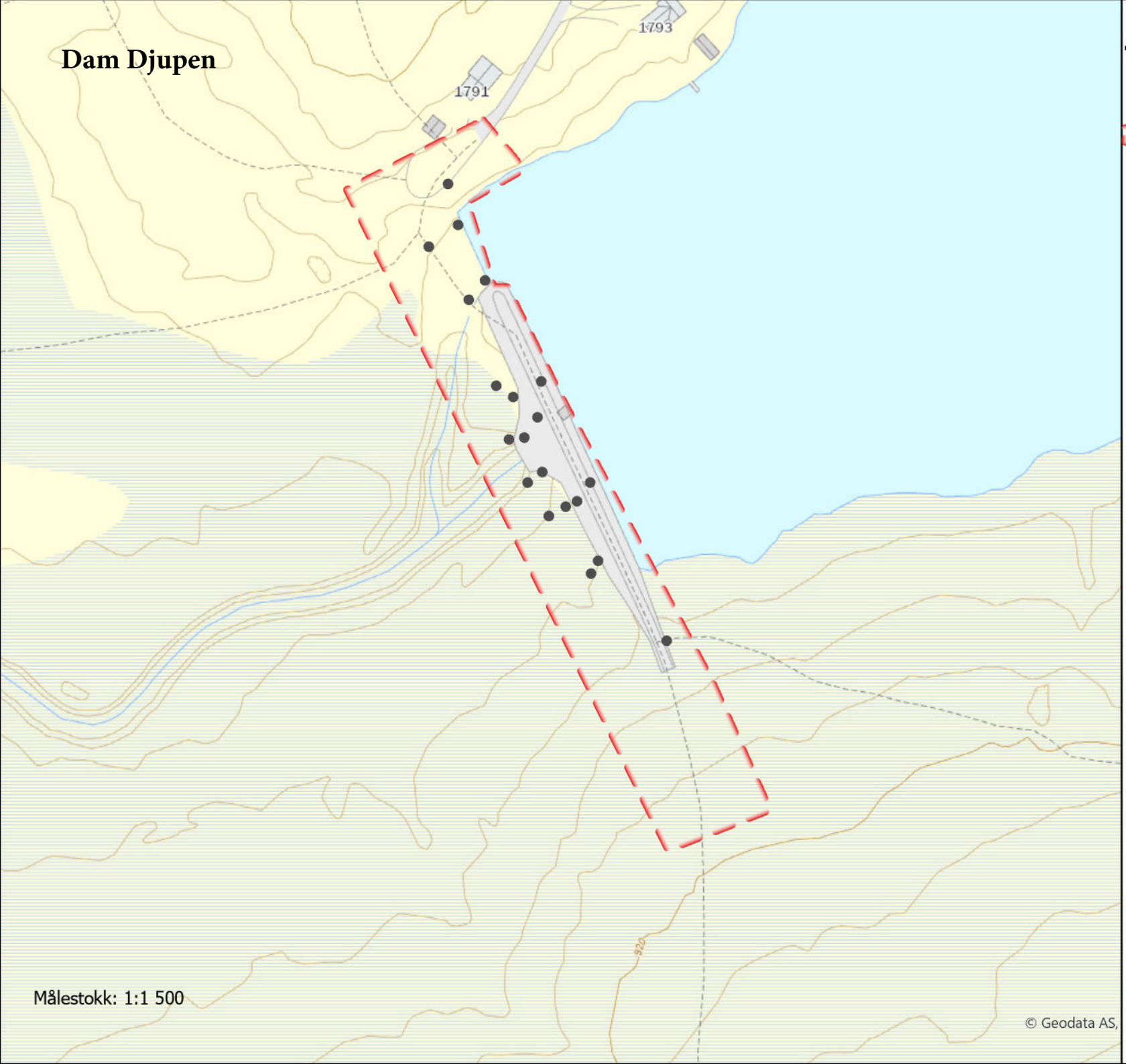
Tegnforklaring

- Område aktuelt for prøvetaking/ arealbruksgrenser
- Prøvepunkter (plassering og antall kan justeres)
- Mulig trasé for adkomst til nordlig del av dam

N

0 60 120

Meter

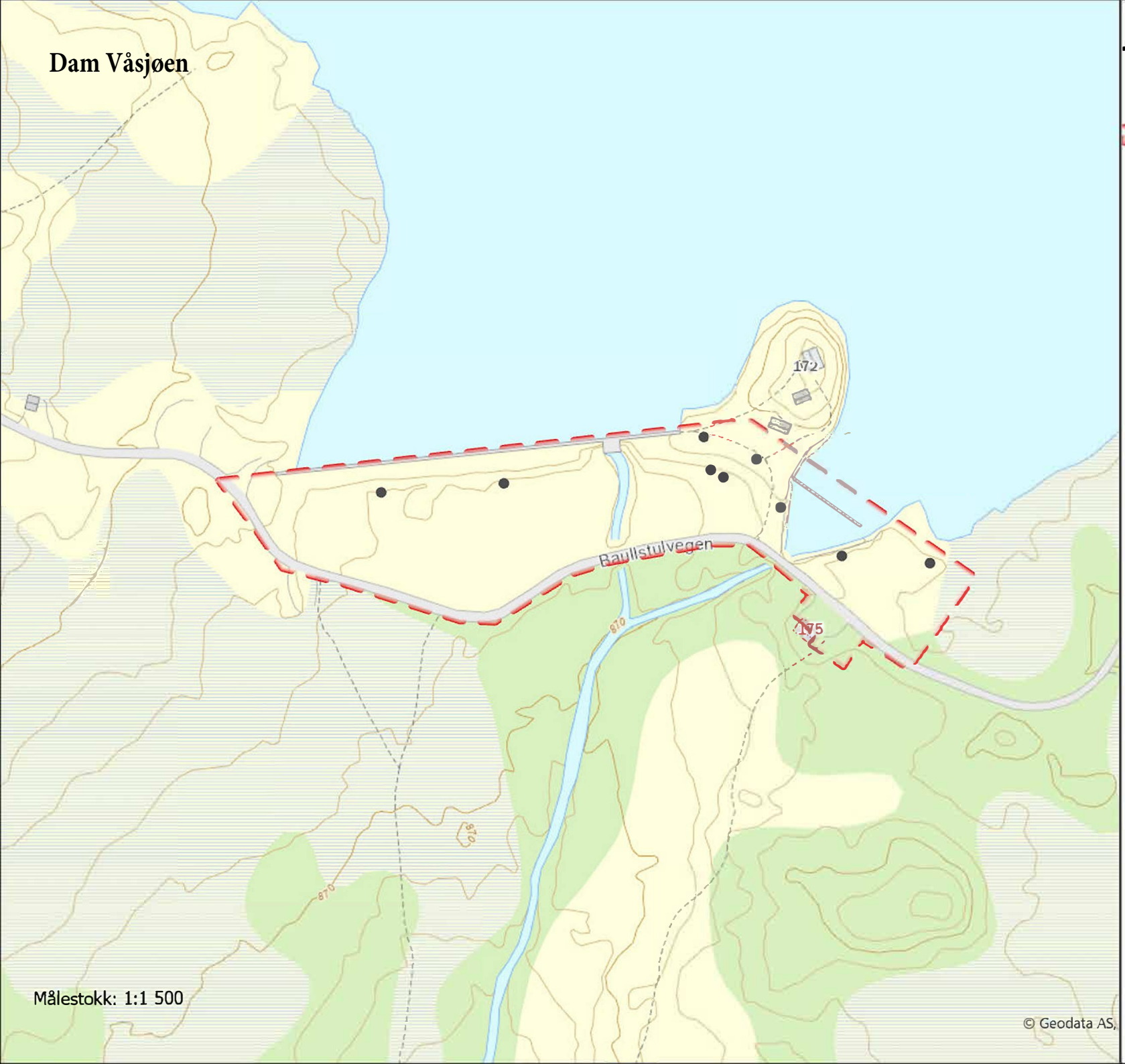
Tegnforklaring

- Område aktuelt for prøvetaking/ arealbruksgrenser
- Prøvepunkter (plassering og antall kan justeres)

N

0 40 80

Meter

Tegnforklaring

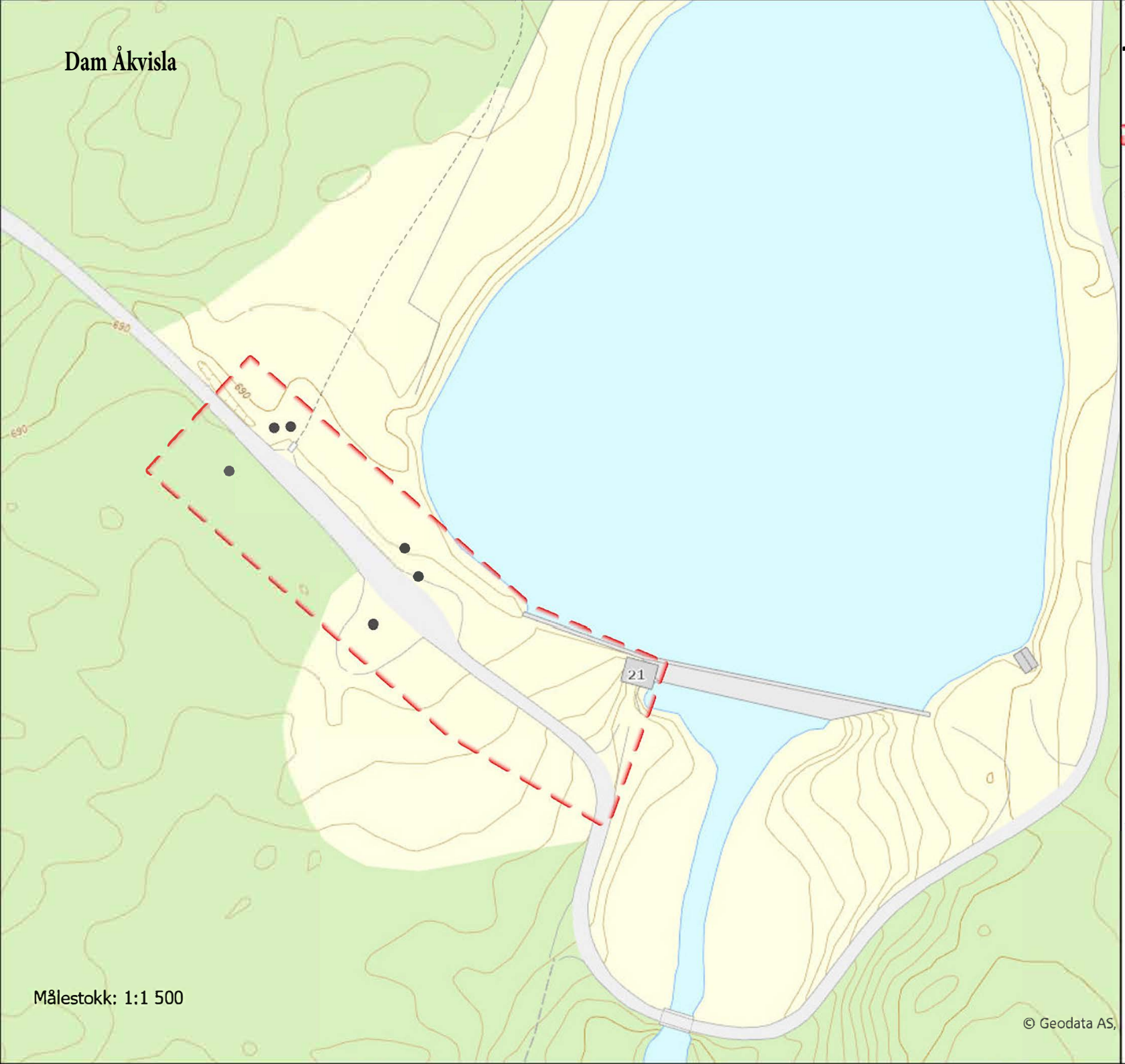
Område aktuelt for prøvetaking/ arealbruksgrenser

Prøvepunkter (plassering og antall kan justeres)

N

0 40 80

Meter

Tegnforklaring

Område aktuelt for prøvetaking/ arealbruksgrenser

Prøvepunkter (plassering og antall kan justeres)

N

0 40 80

Meter

hafslund.no

Hafslund AS
Postboks 990 Skøyen,
0247 Oslo, Norway